

O MODLITBĚ

Ž 88

kázání ze soboty 11. 1. 2014 odpoledne – br. Jaroslav Dvořák

Svého času jsem listoval knihou žalmů. Četl jsem žalmy 103, 105, 106 a další... Pořád dokola jsem četl: „Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý“, „Chválu vzdávám Hospodinu celým srdcem.“ A pak následoval výčet skutků a divů, které Hospodin vykonal. Nemám problém věřit, že Bůh tyto věci činil nebo činí, ale má zkušenost s Bohem je trošičku jiná. Nemohl jsem se ubránit dojmu, že i když tyto žalmy znějí upřímně, z mých úst by tolik upřímné nebyly. Až do chvíle, než jsem začal číst Žalm 88. Pro osvěžení přečtu pár veršů: *Hospodine, Bože, má spáso, ve dne i v noci před Tebou úpím; kéž vstoupí moje modlitba k tobě, nakloň ucho k mému bédování. Hospodine, pomoz, k tobě volám, ráno má modlitba přichází k tobě. Hospodine, proč jsi na mě zanevřel a svou tvář přede mnou skrýváš?*

Když jsem dočetl tento žalm, cítil jsem úlevu. Takže nejsem jediný, kdo má pocit, že Bůh ho neslyší. Nejsem jediný, kdo má vůči Bohu výhrady. Svým způsobem mě potěšilo, že žalmista byl v mnohem horší situaci než já, když jsem jeho žalm četl. Těžko si představit situaci, která mohla být inspirací k napsání těchto veršů, ale je evidentní, že autor je na samém dně. Je po krk v bahně. V bahně, které svými verši hází Bohu do oken, aby si jej všimnul, aby naklonil ucho k jeho bédování. A co my? Co my a naše bédování? Co dělat, když my voláme a z nebe se ozývá... Ticho. Žádná odpověď. Odpověď se sice neozývá z nebe, ale z úst samozvaných křesťanských „expertů“ v podobě vyjádření „Špatně se modlíš.“ nebo „Špatně věříš.“ Kdyby za mnou nějaký takový „bratr“ přišel, moje paže by mu nejspíš ukázala, že s vírou má problém i on, neb jeho ranní modlitba o přečkání dne bez úhony by se v tu ránu stala nevyslyšenou. Co si ale s nevyslyšenou modlitbou počít? Je to něco špatného? Je to známka špatné víry, nesprávné modlitby? Návod, jak se **správně** modlit neexistuje, ale můžeme se podívat na to, jak se modlit. V Mt 6, 5-8 Ježíš říká toto:

A když se modlíte, nebudte jako pokrytci: ti se s oblibou modlí v synagogách a na nárožích, aby byli lidem na očích; amen, pravím vám, už mají svou odměnu. Když ty se modlíš, vejdi do svého pokojíku, zavři za sebou dveře a modli se k svému Otci, který zůstává skryt; a tvůj Otec, který vidí, co je skryto, ti odplatí. Při modlitbě pak nemluvte naprázdno jako pohané; oni si myslí, že budou vyslyšeni pro množství svých slov. Nebudte jako oni; vždyť váš Otec ví, co potřebujete, dříve než ho prosíte.

Ježíš zde hovoří o tom, že modlitba je především věc intimní. Je to rozhovor mezi námi a Bohem, tudíž čumilové, potažmo jiné uši jsou nežádoucí. Samozřejmě je něco jiného, když jde o modlitbu liturgickou, kdy řečník předstupuje před Hospodina za celé společenství (v tomto případě by měla mít modlitba i určitou úpravu). Na naší soukromé, intimní modlitbě odhalujeme své nitro, budeme před Hospodinem nazí. S naší nahotou před Bohem souvisí i úvodní verš: „Nebudte jako pokrytci...“ Otec, který vidí, co je skryto, ti odplatí... Tudíž při našich modlitbách více než kdy jindy platí: „Co na srdci, to na jazyku.“ K Hospodinu máme být upřímní. V úvodu jsem četl

88. žalm. Slyšeli jste? Žádné pochlebování, rovnou hezky od podlahy říct, co si myslím. Přátelé, ale je to stále Hospodin, Bůh všemohoucí – takže s úctou. Když je řeč o pokrytectví, je dobré si vzpomenout i na slova: *Při modlitbě pak nemluvte naprázdno jako pohané; oni si myslí, že budou vyslyšeni pro množství svých slov.* Ježíš tohle mohl sice říct o pohanech, ale stejně dobře tak mohl tímto výrokem mířit mezi své řady, tedy i na nás. Výzva k modlitbě je většinou chápána jako výzva ke ztišení. Opak většinou bývá pravdou. Zatímco modlitebník za kazatelnou přednáší svůj prosebný nekonečný monolog vyšperkovaný květnatými svatými frázemi, klečící, bolestí kolen též skoro brečící, obecenstvo ani neví, co řečník povídá, poněvadž se všichni modlí, aby už modlitební chvíle skončila. Ježíš nás tedy varuje před naší výřečností. Nejde přece o to umět otevírat ústa, ale otevírat srdce. Otázkou pak taky zůstává, jak nám Bůh může odpovědět, když Ho nepustíme ke slovu. Modlitba má být rozhovor, je to komunikace, ne monolog, kterým ubijeme Hospodina.

Hospodin je vševědoucí, takže kromě toho, že ví, v jakém jsme rozpoložení a co máme na srdci, také ví, co potřebujeme. Ovšem, víme to my? Své čtyři těžce pubertální roky jsem strávil u své babičky. Tu a tam jsem za ní přišel, že bych něco potřeboval. Třeba něco koupit, někam zajet a tak. Babička se na mě podívala a klidným hlasem řekla: „Ty potřebuješ malý dvorek a velký bič.“ Evidentně viděla mé potřeby jinak, nežli já. Co když Hospodin také vidí naše potřeby jinak, než my a proto se naše modlitby nesetkávají s odezvou, kterou čekáme. Zkusme se nad tím zamyslet.

Představme si, co by se asi stalo, kdyby Bůh vyslyšel všechny moje modlitby. Řekněme, že na začátku bych byl pokorný a modlil bych se za uzdravení svých známých. Pak bychom mohli pokračovat u různých potíží mých přátel. Samozřejmě bych modlitbou řešil i své potíže, modlil bych se, aby mi Bůh našel (nebo přičaroval?) spanilou, hodnou, bohabojnou, milující ženu se zelenýma očima... Byl bych šťastný, mí přátelé též. Stačilo by se pouze pomodlit a bylo by po starostech... Jistě bych se stal populárním, psalo by se o mně, má hvězda by stoupala vzhůru patrně stejně, jako moje ego. Svou modlitbou bych dokázal cokoliv, dokázal bych spasit svět. Ale tenhle svět už svého Spasitele má. Jsem rád, že Bůh nevyslychá všechny mé modlitby, mám totiž problémy s pokorou i bez toho, abych měl moc zachránit svět. Ostatně, neúčinnější způsob Božího trestu v mém případě je ten, když Bůh splní mé modlitby přesně tak, jak si přeji já.

Nevyslyšená modlitba nutně nemusí znamenat „ne“, ale „ještě ne“. Není správný čas, ještě nejsou vhodné okolnosti. Mohu vám z vlastní zkušenosti potvrdit, že obcházení tohoto „ještě ne“ jakýmkoliv způsobem může vést ke sklíčené náladě, listování v knize žalmů a oblibě žalmů 88, 102 a jim podobných. S obcházením Božího „ještě ne“ souvisí i to, že Hospodin nám odpovídá, ale my jeho odpověď neslyšíme nebo nechceme slyšet. Než se snažit obcházet čas Hospodinova mlčení, je lepší vytrvat na modlitbách. Ježíš sám nás vybízí k vytrvalým modlitbám, ale nesnažme se modlitbou manipulovat s Bohem. Spíše nechme modlitbu manipulovat s námi. Von Allmenův biblický slovník uvádí, že **„modlitba je prostředek, který nám dal Bůh, abychom ho naklonili ke chtění toho, co chceme my. Zároveň však musí být prostředkem, kterým ho prosíme, aby nás přivedl ke chtění toho, co chce On.“** Jinými slovy: „Buď vůle Tvá.“ jak zaznívá v modlitbě Páně. Když v našich modlitbách necháme prostor i pro Boží vůli, časem se jistě stanou vyslyšenými.

Přesto je řada nevyslyšených modliteb, které jsou pro nás Božím tajemstvím. Modlíme se upřímně, se srdcem na dlaní, voláme se slzami v očích za záchranu našich blízkých nebo za naše nemocné děti a přesto Bůh naši modlitbu nevyslyší. Je to kruté, ale v těchto chvílích nezbyvá nic jiného, než se s Boží vůlí vyrovnat. Možná právě taková zkušenost vedla k napsání onoho citovaného žalmu.

V souvislosti s modlitbou někomu může na mysli tanout i víra v její naplnění. A s tím většinou souvisí i výrok „Málo věříš.“ Troufám si říct, že velikost víry nehraje roli. Ostatně jsem ještě neslyšel, že by víru někdy někdo nějak změřil. Vzpomeneme si určitě na řadu Ježíšových výroků o víře. Jedním z nich je zaznamenán v Mt 17,20: „*Amen, pravím vám, budete-li mít víru jako zrnko hořčice, řeknete této hoře: Přejdi odtud tam, a přejde; a nic vám nebude nemožné.*“ Slyšeli jste? Stačí víra velká jako zrnko hořčice. Stačí nepatrné množství, co by se za nehet vešlo. Hořčičné zrno v sobě skrývá obrovský potenciál – může z něj vyrůst strom, v němž nalézají domov ptáci. Stejně tak i zrnko víry v nás může skrývat velké věci. Jerry Sittser ve své knize „Když nebe mlčí“ píše: „Víra, to není štos žetonů, které užíváme ve vztahu s Bohem – kdy stačí mít náležitý počet žetonů, a už můžeme Boha nutit, aby splnil naše přání. Víra se odvrací od vlastního já a přistupuje před Boha s prázdnýma rukama. Víra nevěří v sebe, ale věří v Boha. Neobrací pozornost na sebe, nýbrž na Boha. Víra je to, že k Bohu přicházíme s prázdnýma rukama a žádáme, aby naši náruč naplnil.“ Myslím si, že o naší víře svědčí už fakt, že se s důvěrou obracíme na Hospodina a **ČEKÁME!!!**, že nám pomůže. Vzpomínáte si na toho rejpala z úvodu, který říká: „Špatně věříš?“ Řekl bych mu: „Ano bratře, stejně jako ty, stejně jako všichni kolem mě. Není ve mně ani za mák víry, tedy za zrnko hořčice, ale Bůh je tak milostivý, že někdy ustoupí mě, nedokonalému člověku, a vyhoví mému přání, ba co víc, dotáhne jej k dokonalosti.“

Je tedy nevyslyšená modlitba tragédie? Nikoliv! Je to dar, který nás vychovává k pokoře, trpělivosti, vytrvalosti. Nevyslyšená modlitba nám také umožňuje přemýšlet o nás samotných, našich modlitbách a sjednocuje náš pohled na naše potřeby s pohledem Hospodinovým. Ano, někdy můžeme mít pocit, že Hospodin s námi nakládá nespravedlivě, ale stejně jako žalmista máme možnost Mu to říct do očí. Díky jedné nevyslyšené modlitbě z Getsemane máme naději na věčný život a až přijde čas a naše modlitba „Pane, přijď už brzy“ se stane vyslyšenou, zjistíme, jak to opravdu bylo s těmi modlitbami nevyslyšenými.

Na závěr si vám dovoluji ještě říct, že za tímto kusem dřeva se v mé osobě setkává Boží vůle a šest let stará nevyslyšená modlitba jednoho laického kazatele. Amen.